

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

16. posiedzenie 6. sesyi V. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 11. Października 1888.

Treść: Spis petycyj. — Sprawozdanie i uchwalenie wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Tarnobrzegu na pobór 42% dodatku do podatków bezpośrednich. — Pierwsze czytanie wniosku posła Wincentego Gnoińskiego w przedmiocie uchwalenia ustawy o wyłączeniu na rzecz dróg krajowych, powiatowych i gminnych. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji górniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych. — Sprawozdanie i przyjęcie wniosku komisji prawniczej o wniosku Wydziału kraj. co do petycji gminy Rybotycze i innych piętnastu gmin pow. Dobromilskiego względem ustanowienia w Rybotyczach nowego Sądu powiatowego. — Załatwienie petycji gminy Zalipie i Podlipie o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiatowego w Żabnie i przydzielenie do okręgu Sądu powiatowego w Dąbrowej; petycji Reprezentacji gminnej Krakowiec i obszaru dworskiego o pozostawienie Sądu powiatowego w Krakowcu; petycji gminy i obszaru dworskiego w Pstrągowej o wyłączenie tej miejscowości w okręgu Starostwa i Sądu powiatowego w Ropczycach i Sądu obwodowego w Tarnowie, a przyłączenie jej do okręgu Sądu powiatowego w Strzyżowie, oraz Starostwa i Sądu obwodowego w Rzeszowie; petycji obszaru dworskiego i gminy Laszki Związane o wydzielenie ich z powiatu sądowego i politycznego Rudki, a przydzielenie do powiatu sądowego i politycznego w Mościskach. — Porządek dzienny 17. posiedzenia.

Początek o godzinie 12. minut 25 w południe.

Przewodniczący: JE. Jan hr. Tarnowski,
Marszałek krajowy.

Ze strony Rządu: JE. P. Filip Zaleski,
c. k. Namiestnik.

Sekretarze: Pp. Dr. Stanisław hr. Badeni,
Adam Jędrzejowicz, Władysław ks. Sapieha,
ks. Siczynski.

Obecnych posłów: 132.

JE. hr. Marszałek. Sejm w komplecie, posiedzenie otwarte.

Protokół z 14. posiedzenia uznają za przyjęty, gdyż nie weszły przeciw niemu żadne zarzuty.

Protokół z wczorajszego posiedzenia leży do przejrzenia w biurze sejmowym.

Pan sekretarz zechce odczytać spis wniesionych petycyj:

Sekretarz p. Adam Jędrzejowicz (czyta):

Spis petycyj

wniesionych po dzień 11. Października 1888.

516. Wydział powiatowy w Samborze przez p. Skalkowskiego, o zapomogę dla pogorzalców wsi Brześciany — do komisji budżetowej.
517. Gmina Żabno, przez p. Wereszczyńskiego, w sprawie budowy tam na rzece Sanie pod Żabnem — do komisji gospodarstwa krajowego.
518. Gmina Winniki koło Lwowa, przez p. Merunowicza, o zwolnienie od zapłacenia kwoty 1200 zł. jako reszty bezprocentowej zaliczki na cele szkolne — do komisji budżetowej.
519. Rada szkolna miejscowa w Mikłaszowie, przez p. Merunowicza, o podwyższenie płac nauczycielom i przekształcenie szkoły na 3-klasową — do komisji szkolnej.
520. Szkoła 6-klasowa żeńska w Wadowicach, przez p. Zolla, o podwyższenie płac nauczycielskich — do komisji szkolnej.
521. Nauczyciele 4-klasowej szkoły męskiej w Rzeszowie, przez p. Rybickiego, o podwyższenie płac — do komisji szkolnej.
522. Nauczyciele 8-klasowej szkoły żeńskiej w Rzeszowie, przez p. Rybickiego, jak wyżej — do komisji szkolnej.
523. Oddział Przemysko - Mościsko - Jaworowsko-Dobromilskiego Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego w Przemyśle, przez p. Czartoryskiego, w sprawie projektu zmiany ustawy krajowej z r. 1875 o zniesieniu prawa propinacyi — do komisji propinacyjnej.
524. Zgromadzenie właścicieli propinacyi powiatów Przemyskiego, Jaworowskiego, Mościskiego i Dobromilskiego, przez p. Czarto-
- ryskiego, jak wyżej — do komisji propinacyjnej.
525. Towarzystwo pomocy naukowej we Lwowie, przez p. Pławickiego, o subwencyę — do komisji budżetowej.
526. Towarzystwo „Bursa Przemyska“ w Przemyśle, przez p. Waygarta, o subwencyę — do komisji budżetowej.
527. Rafał Gutwirth, właściciel dóbr Radomyśl, przez p. Reya, dodatkowo do wniesionej petycji w sprawie wykupna prawa propinacyi — do komisji propinacyjnej.
528. Wincenty Bieroński, nauczyciel w Poroninie, przez p. Pławickiego, o zaliczkę na płacę — do komisji budżetowej.
529. Władysław Paszkowski, przez p. Płazińskiego, o subwencyę na kształcenie się w śpiewie — do komisji budżetowej.
530. Maciej Wyszatycki, mieszczanin z Starejsoli, przez p. Bereźnickiego, z zażaleniem przeciw opodatkowaniu stodoły — do komisji podatkowej.
531. Jan Falk z Ubieszyna, przez p. Scipiona, o zapomogę z powodu pożaru — do komisji budżetowej.
532. Ks. Mikołaj Łukawiecki, gr. kat. paroch w Żydaczowie, przez p. Wernickiego, o zapomogę z powodu pożaru — do komisji budżetowej.
533. Zofia Szechowiczowa, wdowa po dziennikarzu i literacie, przez p. Kowalskiego, o dar z łaski — do komisji budżetowej.
534. Leon Misiak, nauczyciel, przez p. Stanisława Badeniego, o zapomogę — do komisji budżetowej.
535. Zbór izraelicki w Tłustem, przez p. Chamca, w sprawie wykupna prawa propinacyi — do komisji propinacyjnej.
536. Joanna Dąbrowska, przez p. Smolkę, o wsparcie — do komisji budżetowej.
537. Polskie Stowarzyszenie akademickie we Wiedniu, przez p. Czartoryskiego, o subwencyę — do komisji budżetowej.
538. Zbór izraelicki w Kołomyi, przez p. Goldmana, w sprawie ustawy o wynagrodzeniu nauczycieli religii w szkołach ludowych — do komisji szkolnej.

JE. hr. Marszałek. Przystępujemy do porządku dziennego. Pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Tarnobrzegu, na pobór 42% dodatku do podatków bezpośrednich.

Sprawozdawca Członek Wydziału krajowego JE. p. Smolka ma głos.

Sprawozdawca JE. p. Smolka (czyta):

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Tarnobrzegu, na pobór 42% dodatku do podatków bezpośrednich.

Wysoki Sejmie!

Rada powiatowa w Tarnobrzegu na posiedzeniu z dnia 14. Listopada 1887 powzięła jednomyślną uchwałę tej treści:

Rada powiatowa postanawia dla ulżenia ciężaru stronom interesowanym przyjąć na powiat część kosztów obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim w wysokości 20% i prosić Wydział krajowy, ażeby wniósł do Sejmu krajowego odnośny projekt ustawy, ogłaszający obwałowanie Wisły i Sanu za przedsiębiorstwo powiatu Tarnobrzeskiego, z udziałem kraju w wysokości 40% ogólnych kosztów i z udziałem c. k. Rządu również w wysokości 40% kosztów.

Wydział krajowy ze względu na ochronę ludności niziny nadwiślańskiej od groźnych a często powtarzających się powodzi i idących z tem kłęk, przedłożył Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniem z dnia 17. Września 1888 L.W. 39.944 projekt do ustawy o uzupełnieniu obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim, ogłaszający je za przedsiębiorstwo powiatowe, subwencyonowane z funduszu krajowego.

Za podstawę techniczną tego przedsiębiorstwa służyć ma projekt Wydziału krajowego z r. 1888, preliminujący kosztą budowy na 680.600 zł.

Do pokrycia tych kosztów mają się przychytnąć następujące fundusze:

1. Fundusz krajowy bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 40% preliminowanych kosztów tj. 272.240 zł.

2. Państwowy fundusz melioracyjny w myśl §. 6. ust. 2. i §. 4. ust. 2. lit. a) ustawy z dnia 30. Czerwca 1884 dz. ust. p. Nr. 116 bezzwrotnym zasiłkiem w wysokości 40% preliminowanych kosztów, tj. kwotą 272.240 zł.

3. Powiat Tarnobrzeski resztą preliminowanych kosztów, tj. 20% preliminowanych kosztów czyli 136.120 zł.

Przy sześcioletnim okresie budowy 1889—1894 wynosić będzie roczny udział powiatu Tarnobrzeskiego w preliminowanych kosztach po 22.686²/₃ zł.

Pokrycie tego wydatku z dodatków do podatków spowoduje podniesienie dodatków powiatowych powyżej 40% a według postanowienia §. 23. ustawy o reprezentacji powiatowej z dnia 12. Sierpnia 1866 dodatki powiatowe do podatków bezpośrednich przenoszące 40% mogą być nakładane tylko na mocy uchwały Wys. Sejmu i za cesarskiem pozwoleniem.

Majątek powiatowy powiatu Tarnobrzeskiego przedstawia się według inwentarza za rok 1886 jak następuje:

I. Stan czynny:

a) majątek nieruchomy.	30.872 zł. 83 ct.
b) majątek ruchomy.	10.886 „ 30 ¹ / ₂ „
razem.	41.759 zł. 12 ¹ / ₂ ct.

1. droga powiatowa Tarnobrzeg-Stale długości 6 klm. wraz z 9 mostami;

2. droga powiatowa Machów-Majdan długości 12.200 klm. wraz z 9 mostami.

II. Stan bierny:

1. pożyczka Banku krajowego na budowę drogi powiatowej Majdan-Machów 23.612 zł. 41 ct.

2. pożyczka na kupno realności dla Rady powiatowej 560 „ — „

3. pożyczka w kasie pożyczkowej powiatowej na ekspropriację gruntów pod drogę krajową Nadbrzezie-Rozwadów . . . . 1.496 „ 33 „

4. pożyczka z krajowego funduszu drogowego na budowę drogi powiatowej Majdan-Machów . . . . 8.000 „ — „
razem . 33.668 zł. 74 ct.

Porównanie stanu czynnego

w kwocie . . . 41.759 zł. 12¹/₂ ct.

ze stanem biernym w kwocie . 33.668 „ 74 „

okazuje wynikłość w stanie czynnym

większą o . 8.090 zł. 30¹/₂ ct.

Budżet powiatowy na rok 1888 uchwalony przedstawia się jak następuje:

I. koszta zarządu	4.400 zł.
II. na cele oświaty	100 „
III. na utrzymanie budynku	200 „
IV. na drogi	1.600 „
razem	6.340 zł.

Na pokrycie tych wydatków prelininowano następujące dochody:

1. suma dochodów własnych	1.375 zł.
2. 6 $\frac{1}{2}$ % dodatków do podatków bezpośrednich	5.005 „
razem	6.380 zł.

Do tego 6 $\frac{1}{2}$ % dodatków do podatków bezpośrednich na pokrycie wydatków powiatowych dodać należy:

1. na fundusz szkolny okręgowy z mocy ustawy szkolnej 3%	2.310 zł.
2. na fundusz dróg gminnych z mocy ustawy drogowej 3%	2.310 „
razem 6% =	4.620 zł.

Ogółem przeto wynosi na rok 1888 dodatek powiatowy do podatków bezpośrednich 12 $\frac{1}{2}$ %.

Jeżeli przeto przez lat sześć począwszy od r. 1889 do końca r. 1894 powiat Tarnobrzeski ma się przyczyniać na przedsiębiorstwo melioracyjne obwałowania Wisły i Sanu datkiem rocznym w kwocie 22.686 $\frac{2}{3}$ zł., to dodatek powiatowy w ciągu tych lat sześciu urósć musi powyżej 40% podatków bezpośrednich.

Według odezwy c. k. Urzędu podatkowego w Tarnobrzegu z dnia 5. grudnia 1887 l. 3.189 suma podatków bezpośrednich powiatowi Tarnobrzeskiemu na rok 1888 przypisanych wynosi 77.025 zł. 38 ct., to znaczy, że jeden % dodatku powiatowego przynosi 770 zł. 26 ct. rocznie. Chcąc przeto pokryć dodatek powiatowy na obwałowanie Wisły i Sanu wynoszący rocznie 22.686 $\frac{2}{3}$ zł. z dodatków powiatowych, trzeba nałożyć w tym celu dodatek powiatowy 29.46 % podatków bezpośrednich t. z. prawie 29 $\frac{1}{2}$ %. Jeżeli tedy te wszystkie dodatki powiatowe doliczymy, okaże się następujący rezultat:

1. dodatek powiatowy na pokrycie niedo- boru	6 $\frac{1}{2}$ %
2. dodatek szkolny 3% z mocy ustawy	3 %
3. dodatek drogowy 3% z mocy ustawy	3 %
4. dodatek do obwałowania Wi- sły i Sanu przez lat sześć po	29 $\frac{1}{2}$ %
razem	42 %

wszystkich podatków bezpośrednich w powiecie opłacanych.

Gdy względy bezpieczeństwa publicznego i ochrony ludności niziny Nadwiślańskiej w powiecie Tarnobrzeskim niezbędnie wymagają przystąpienia do robót melioracyjnych obwałowania Wisły i Sanu, a potrzeba ogłoszenia tych robót melioracyjnych za przedsiębiorstwo powiatowe w powołanem powyżej sprawozdaniu Wydziału krajowego z dnia 17. września 1888 LW. 39.944 dostatecznie umotywowaną i wykazaną została;

Wydział krajowy wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Reprezentacyi powiatowej w Tarnobrzegu zezwala się pobierać w latach 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893 i 1894 po 42 % dodatku do podatków bezpośrednich w powiecie Tarnobrzeskim opłacanych, przeznaczając ten dochód przede wszystkim na opłacenie rocznych udziałów powiatu Tarnobrzeskiego w przedsiębiorstwie powiatowym melioracyjnym obwałowania Wisły i Sanu w powiecie Tarnobrzeskim, które to udziały corocznie począwszy od r. 1889 przez lat 6 t. j. do końca 1894 wynosić będą po 22.686 $\frac{2}{3}$ zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza z wnioskiem Wydziału krajowego raczy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Sprawozdawca JE. p. Smolka. Ponieważ uchwała w drugim czytaniu niezmieniona została przyjętą, dla tego wnoszę o przyjęcie jej w trzecim czytaniu.

JE. hr. Marszałek. P. Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej uchwały w trzecim czytaniu. Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty. Kto przyjmuje przyjętą uchwałę w trzecim czytaniu raczy rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęta.

Z porządku dziennego następuje pierwsze czytanie wniosku posła Wincentego Gnoińskiego w przedmiocie uchwalenia ustawy o wyłączeniu na rzecz dróg krajowych, powiatowych i gminnych. (**Aleg. 77.**)

Dla umotywowania wniosku głos ma poseł Wincenty Gnoiński.

P. Gnoiński Wincenty. Wysoki Sejmie! Nie mam zamiaru proponować zmiany obowiązującej ustawy drogowej. Sprawa ta załatwiona została na razie uchwałą Wysokiego Sejmu powziętą na jednym z ostatnich posiedzeń w prze-

szłej sesyi. Po nadejściu odpowiedzi od Wydziałów powiatowych na obszerny kwestyonaryusz, Wydział krajowy przedstawi zapewne Wysokiej Izbie wnioski swoje co do zmian, które uważać będzie za konieczne do porobienia w ustawie drogowej. Ale właśnie dla tego uważam chwilę dzisiejszą za sposobną, aby obowiązującą ustawę uzupełnić pod pewnymi względami, mianowicie co do tych postanowień, co do których są pewne braki, a w jednym względzie pewna anomalia. §. 8. stanowiący o wywłaszczeniu własności nieruchomości na rzecz dróg publicznych potrzebnej, powiada, że wywłaszczenie nieruchomości potrzebnych na drogi publiczne, dokonane ma być według istniejących ustaw i przepisów. Ustawy te i przepisy datują się z dawniejszych lat. Są to przedewszystkiem dekrety kancelaryi nadwornej i jest rzeczą naturalną, że w owym czasie, kiedy zarząd dróg należał do władz rządowych i ostateczna decyzja, które grunta pod drogę mają być wywłaszczone, do nich należała. Dziś jednak, skoro o właściwości drogi, o jej kierunku, o środkach do budowy i o potrzebach do jej utrzymania decyduje władza autonomiczna, jest to pewną anomalią, że o potrzebie samego wywłaszczenia decyduje inna władza, niż władza autonomiczna. Paragraf 7. ustawy zastrzega ingerencyę władzom politycznym co do kierunku nowej drogi. Jeśli tedy za zgodą władzy politycznej jakaś droga zostanie uchwaloną, dajmy na to jakaś droga powiatowa, to władza rządowa co do wywłaszczenia potrzebnych gruntów, albo pójdzie za głosem władzy autonomicznej i w takim razie będzie to li czezą formalnością i uciążliwą przewłoką; albo jeśli ta władza się nie zgodzi na wywłaszczenie, to stanie w sprzeczności z przyzwoleniem co do kierunku drogi i czy to będzie formalność, czy sprzeczność, w każdym razie wyniknie zwłoka, a w wielu wypadkach fundusz drogowy może być narażony na znaczne straty. Ta zwłoka odczuwać się będzie coraz bardziej w miarę, jak Wysoki Sejm idąc za programem uchwalonym w roku 1882 co do subwencyonowania dróg gminnych i powiatowych, będzie uchwalał coraz większe subwencye na cele powyższe, a w skutek tego ruch w budowie tych dróg coraz bardziej wzmaczać się będzie. Oczywiście w tak ważnej sprawie, jak pozbawienie kogoś własności gruntu, władza polityczna z wielką oględnością musi patrzeć, czy to jest koniecznem w danym

razie; ale pod tym względem nie widzę powodu, dlaczegoby właśnie władza polityczna miała więcej chronić interesów obywateli, jak władza wyszła z wyboru; a powtórę wszelkie przepisy o orzeczeniu co do dopuszczalności wywłaszczenia przysługują wprawdzie władzy politycznej, jednakowoż samo wykonanie wywłaszczenia zawsze poruczonem zostaje sądom, tak co do wprowadzenia w posiadanie, jak i co do wysokości wynagrodzenia. Paragraf 8. powołując się ogólnikowo na obowiązujące przepisy i ustawy, tem samem przyznaje, że mogą być i inne przepisy i ustawy, jak obecnie obowiązujące a więcej odpowiadające obecnym potrzebom, a do żądania wydania takich przepisów i ustaw Sejm krajowy ma kompetencyę na podstawie §. 19. statutu krajowego.

W tej też myśli stawiam tutaj mój wniosek, a czy on będzie załatwiony w formie osobnej ustawy, czy w formie zmiany obowiązujących dziś przepisów, któreby do ustawy drogowej mogły być dodane, to już jest rzeczą obojętną. W każdym razie zdaje mi się, że uchwalenie czy to ustawy, czy to zmiany przepisów, przyczyni się może z jednej strony do ułatwienia rozwoju komunikacyi w naszym kraju, a z drugiej strony będzie także niejako i rozszerzeniem naszej autonomii. Dlatego poddaję światłej rozprawie Wysokiej Izby mój wniosek, a pod względem formalnym upraszam o odesłanie go do komisji drogowej. (Brawo).

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt) Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto się zgadza na odesłanie wniosku p. Gnoińskiego do komisji drogowej, rączy rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje sprawozdanie komisji górniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych. (Aleg. 78.) Sprawozdawca p. Skrzyński ma głos.

Sprawozdawca p. Skrzyński (zaczyna czytać sprawozdanie z Aleg. 78.).

Głosy: Prosimy uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek o uwolnienie sprawozdawcy od czytania sprawozdania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty. Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie wniosków komisji.

Sprawozdawca p. Skrzyński (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału kraj. w przedmiocie spraw górniczych przyjmuje się do wiadomości.

2. Wstawia się w budżet na rok 1889:

a) na subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftowego 1.500 zł.

b) na wydanie atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem 1.000 zł.

c) na badanie kraju celem zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania 1.000 zł.

d) na chemiczno-technologiczne studia przeróbki nafty i wosku ziemnego 500 zł.

e) na stację doświadczalną produktów naftowych 900 zł.

f) na stypendya dla górników i uczniów szkół praktycznych kanadyjskiego wiercenia 2.000 zł.

JE. hr. Marszałek. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa ogólna zamknięta. Przystępujemy do rozprawy szczegółowej. Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie 1. punktu.

Sprawozdawca p. Skrzyński (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału kraj. w przedmiocie spraw górniczych przyjmuje się do wiadomości.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje pierwszy wniosek komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek pierwszy przyjęty.

Sprawozdawca p. Skrzyński (czyta):

2. Wstawia się w budżet na rok 1889:

a) na subwencye praktycznym szkołom wiercenia i górnictwa naftowego 1.500 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje punkt 2. a) wniosków komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Punkt 2. a) jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skrzyński (czyta):

b) na wydanie atlasu geologicznego kraju wraz z tekstem 1.000 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje punkt

2. b) wniosku komisji, zechce rękę podnieść. Jest większość. Punkt 2. b) jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skrzyński (czyta):

c) na badanie kraju celem zestawienia użytecznych kopalin i popularnego opisu ich występowania 1.000 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje punkt 2. c) wniosku komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Punkt 2. c) jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skrzyński (czyta):

d) na chemiczno-technologiczne studia przeróbki nafty i wosku ziemnego 500 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje punkt 2. d) wniosków komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Punkt 2. d) jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skrzyński (czyta):

e) na stację doświadczalną produktów naftowych 900 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje punkt 2. e) wniosków komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Punkt 2. e) przyjęty.

Sprawozdawca p. Skrzyński (czyta):

f) na stypendya dla górników i uczniów szkół praktycznych kanadyjskiego wiercenia 2.000 zł.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje punkt 2. f) zechce rękę podnieść. (Większość). Punkt 2. f) jest przyjęty.

Z kolei następuje sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego co do petycji gmin Rybotyczne i innych piętnastu gmin powiatu Dobromilskiego, względem ustanowienia w Rybotyczach nowego c. k. Sądu powiatowego (**Aleg. 79.**). Sprawozdawca p. Lenartowicz ma głos.

Głosy: Prosimy uwolnić p. sprawozdawcę od czytania sprawozdania.

JE. hr. Marszałek. Jest wniosek o uwolnienie p. sprawozdawcy od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty. Proszę p. sprawozdawcę o odczytanie wniosku komisji.

Sprawozdawca p. Lenartowicz (czyta):

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim nad petycjami gminy Rybotycze i innych piętnastu z powiatu Dobromilskiego, proszących o ustanowienie nowego c. k. Sądu powiatowego z siedzibą w Rybotyczach, przechodzi do porządku dziennego.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Przystępujemy do głosowania. Kto przyjmuje wniosek komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek komisji jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej:

a) z petycji gmin Zalipie i Podlipie o wyłączenie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żabnie i przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dąbrowej.

Sprawozdawca p. Lenartowicz ma głos.

Sprawozdawca p. Lenartowicz (czyta):

Sprawozdanie

komisji prawniczej o petycjach gmin Zalipie i Podlipie o wyłączenie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żabnie i przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dąbrowej.

Wysoki Sejmie!

Petenci przedstawiają w swoich petycjach, że odległość do Żabna od tych gmin jest znacznie większą, aniżeli do Dąbrowy; że droga do Żabna podczas śłot i zawiei śnieżnych lub wiosennych roztopów nie do przebycia; że zresztą wszystkie inne władze rządowe i autonomiczne, jakoteż publiczne zakłady jak n. p. towarzystwo zaliczkowe, znajdują się w Dąbrowej, dokąd w interesach swoich udawać się muszą. Ponieważ wszelkie za żądaniem petycji jakoteż możliwie przeciw temu przemawiające okoliczności zbadane i także opinia władz rządowych i autonomicznych zasiągnięta być musi, przeto komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycje gmin Zalipie i Podlipie, o wyłączenie ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żabnie a przydzielenie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Dąbrowej, udziela się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedstawienia sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta.

Kto przyjmuje wniosek komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek komisji jest przyjęty.

Proszę p. Sprawozdawcę o odczytanie sprawozdania z petycji reprezentacji gminnej Krakowiec i obszaru dworskiego, o pozostawienie c. k. Sądu powiatowego w Krakowcu.

Sprawozdawca p. Lenartowicz (czyta):

Sprawozdanie

komisji prawniczej z petycji reprezentacji gminnej Krakowiec i obszaru dworskiego, o pozostawienie c. k. Sądu powiatowego w Krakowcu.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą Wysokiego Sejmu na posiedzeniu 10. Września 1888 do l. s. 1.339 powziętą, została petycja kilkunastu gmin i obszarów dworskich okręgu sądowego w Krakowcu, o przeniesienie siedziby tegoż Sądu do Wielkich Ócz udzieloną Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej. Ponieważ więc obecnie przez Zwierzchność gminną i obszar dworski w Krakowcu wniesiona petycja sprzeciwia się przeniesieniu siedziby Sądu do Wielkich Ócz i na uzasadnienie swego protestu naprowadza powody a to, że Krakowiec jest centrum powiatu Sądowego w równej odległości od siedzib sądów powiatowych jak Jaworów, Mościska, Radymno, Lubaczów i najdalsza odległość gmin Sądu krakowieckiego wynosi od Krakowca zaledwie 18 kilometrów, gdy przeciwnie Wielkie Oczy leżą na krańcu powiatu sądowego i Starostwa Jaworowskiego i gminy obecnego powiatu Krakowieckiego, chcąc się dostać do Wielkich Ócz, musiałyby obce powiaty przejeżdżać — dalej, że Krakowiec leży przy gościńcu rządowym, ma 10 do rocznych jarmarków i co czwartku targ tygodniowy, ma wiele budynków mieszkalnych, stacyę wojskową jednego szwadronu kawalerji, stacyę telegraficzną, aptekę, szpital, gdy przeciwnie Wielkie Oczy pod względem komunikacji leżą daleko od gościńców murowanych, mają złe drogi i nie posiadają żadnych pomieszczeń dla urzędników; i nakoniec, że 20 reprezentacji gmin powiatu Krakowieckiego podpisało i nadesłało pod dniem 9. Grudnia 1887 do l. 1.726 petycyę do c. k. Wyższego Sądu krajowego we Lwowie i c. k. Sądu obwodowego w Przemyśle

o pozostawienie c. k. Sądu powiatowego w Krakowcu — przeto gdy podane w niniejszej petycji okoliczności również zbadane być muszą, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy i obszaru dworskiego w Krakowcu o pozostawienie c. k. Sądu powiatowego w Krakowcu, udziela się Wydziałowi krajowemu do użycia przy zbadaniu sprawy sejmową uchwałą 10. Września 1888 l. s. 1.339 przekazanej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek komisji jest przyjęty.

Proszę p. Sprawozdawcę o odczytanie sprawozdania z petycji gminy i obszaru dworskiego w Pstrągowej o wyłączenie tej miejscowości z okręgu c. k. Starostwa i c. k. Sądu powiatowego w Ropczycach i c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, a przyłączenie jej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie, c. k. Starostwa i c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie.

Sprawozdawca p. Lenartowicz. (czyta):

Sprawozdanie

komisji prawniczej w sprawie petycji gminy i obszaru dworskiego Pstrągowej, o wyłączenie tej miejscowości z okręgu c. k. Starostwa, c. k. Sądu powiatowego w Ropczycach i c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, a przyłączenie jej do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie c. k. Starostwa i c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie.

Wysoki Sejmie!

Sprawa przeniesienia gminy Pstrągowej była już pertraktowaną w Wydziale krajowym, a to już w roku 1883 do L. 53.668 i wtedy odmówiono jej poparcia u Wysokiego Sejmu, w skutek opinii Rady powiatowej Ropczyckiej, która wykazała, że nie rzeczywista potrzeba, lecz namowa skłoniła gminę do wniesienia podania o przeniesienie.

Następnie gdy gmina Pstrągowa wniosła powtórnie podanie do Wysokiego Sejmu w tej samej sprawie i podanie to uchwałą z dnia 23. Stycznia 1887 przekazane zostało Wydziałowi krajowemu do załatwienia, Rada powiatowa Rop-

czycka wezwana do dania swojej opinii, nie zmieniła swojej poprzedniej uchwały, przyczem się okazało, że podpis jednego właściciela największego obszaru dworskiego w Pstrągowej na owem podaniu nie był prawdziwy, co było powodem, że tenże, jako też inni właściciele obszaru dworskiego, tudzież urząd parafialny wnieśli protest przeciw wyłączeniu.

W obec tego i z uwagi, że Ropczyce mają w miejscu nie tylko Sąd, ale także Starostwo i Radę powiatową, a zatem przy jednej podróży wszystkie sprawy sądowe i administracyjne mieszkańcy Pstrągowej mogą jednocześnie załatwić, jako też z uwagi, że wyłączenie gmin w ogóle z jednego okręgu reprezentacji powiatowej, a przyłączenie do drugiego sprowadza pewne zamieszanie w układaniu budżetów obu reprezentacji: Wydział krajowy uchwałą z dnia 30. Września 1887 L. 34.973 odmówił dalszego poparcia żądania gminy Pstrągowej.

W obecnej petycji przez gmiuę Pstrągową wraz z obszarem dworskim wniesionej, przedstawiają petenci, że Rada gminna Pstrągowej na żądanie Rady powiatowej w Ropczycach uchwaliła wprowadzić przystąpić do petycji gminy Wielopola o utworzenie nowego Sądu w Wielopolu, że jednakże otwarcie Sądu w Wielopolu jest niepewnem i dla gminy Pstrągowej dogodniej byłoby należeć do Sądu w Strzyżowie jak w Wielopolu; że do Strzyżowa mają niespełna 6 kilometrów, zaś do Ropczyc 23 kilometry — że obecnie został w Strzyżowie utworzony c. k. urząd podatkowy, gdzie dla mieszkańców Pstrągowej najdogodniej byłoby płacić podatki; że narazie Sąd Strzyżowski ma być o jednego urzędnika conceptowego powiększony.

Gdy więc od czasu ostatniej odmownej uchwały Wydziału krajowego stosunki miejscowe o tyle mogły się zmienić, aby zadosyćczynienie żądaniu gminy stało się możebnem, gdy pod tym względem także opinii c. k. Wyższego Sądu krajowego w Krakowie zasięgnąć należy, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy i obszaru dworskiego Pstrągowej, o wyłączenie tej miejscowości z okręgu c. k. Starostwa, c. k. Sądu powiatowego w Ropczycach i c. k. Sądu obwodowego w Tarnowie, a przyłączenie jej do okręgu c. k. Sądu powia-

towego w Strzyżowie, c. k. Starostwa i c. k. Sądu obwodowego w Rzeszowie, udziela się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek komisji jest przyjęty.

Upraszam p. sprawozdawcę o odczytanie sprawozdania z petycji obszaru dworskiego i gminy Laszki Zawiązane, o wydzielenie ich z powiatu sądowego i politycznego Rudki, a przydzielenie do powiatu sądowego i politycznego w Mościskach.

Sprawozdawca p. Lenartowicz (czyta):

Sprawozdanie

komisji prawniczej o petycji obszaru dworskiego i gminy Laszki Zawiązane o wydzielenie ich z powiatu sądowego i politycznego Rudki, a przydzielenie do powiatu sądowego i politycznego Mościska.

Wysoki Sejmie!

Petenci przedstawiają na uzasadnienie swej prośby, że Laszki Zawiązane wchodzą klinem w powiat Mościski i są nim z trzech stron, od zachodu, północy i południa otoczone, że znacznie większą mają odległość do Rudek, zaś lepszą komunikację i krótszą drogę do Mościsk, że zbywają zwoje produktu tylko w Mościskach i tam tylko zakupują, co dla siebie potrzebują, zaś do Rudek udają się jedynie w sprawach urzędowych, że nareszcie należą do pocztowego okręgu w Krukienicach, które leżą w przeciwnym kierunku od Rudek, a na linii komunikacyjnej, łączącej Laszki z Mościskami.

Ponieważ przytoczone w petycji powody zbadać i opinii władz autonomicznych i rządowych zasięgnąć należy, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję obszaru dworskiego i gminy Laszki Zawiązane o wydzielenie ich z powiatu sądowego i politycznego Rudki, a przydzielenie do powiatu sądowego i politycznego Mościska, udziela się Wydziałowi krajowemu do zbadania

i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

JE. hr. Marszałek. Rozprawa otwarta. Czy żąda kto głosu? (Nikt). Gdy nikt głosu nie żąda, rozprawa zamknięta. Kto przyjmuje wniosek komisji, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek jest przyjęty.

Porządek dzienny wyczerpany.

Następne posiedzenie jutro o godzinie 11. z następującym porządkiem dziennym. Proszę p. sekretarza o odczytanie.

Sekretarz p. Dr. Stanisław hr. Badeni (czyta):

Porządek dzienny

17. posiedzenia, 6. sesji, V. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie w piątek dnia 12. Października 1888, o godzinie 11. przed południem.

1. Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia rządowego w przedmiocie zmiany w ustawie krajowej z 8. Grudnia 1881 o używaniu ogierów prywatną własnością będących. Sprawozdawca p. Zamoyski.

2. Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie regulacji dolnej sekcji rzeki Gniłej Lipy.

Sprawozdawca p. Sanguszko.

3. Sprawozdanie komisji administracyjnej z petycji mieszkańców osady Berezowa średniego, w powiecie kołomyjskim, w przedmiocie wyłączenia tej osady z gminy Berezowa wyższego i utworzenia samoistnej gminy administracyjnej.

Sprawozdawca p. Henzel.

4. Sprawozdanie komisji administracyjnej z petycji ośmiu inżynierów dróg krajowych, o uregulowanie ich poborów służbowych.

Sprawozdawca p. Chamiec.

5. Sprawozdanie komisji prawniczej z petycji gminy miasteczka Muszyny, względem przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Krynicy do Muszyny.

Sprawozdawca p. Żywicki.

JE. hr. Marszałek. Dzisiejsze posiedzenie zamykam.

(Koniec o godzinie 1. minut 3).

and the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the

and the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the

and the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the

and the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the

and the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the

and the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the
of the Secretary of the